

NEY METOTLARINDAKİ MAKAM ANLATIMLARINDA YER ALAN ÖRNEK ESERLERİN İNCELENMESİ

Nihat Ozan KÖROĞLU*

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de yayımlanmış ney metotlarındaki makam anlatımlarında yer alan örnek eserlerin form ve makamsal yönden incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırmalardan doküman analizi yöntemi kullanılmış, örneklem ise amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Buna göre Türkiye’de yayımlanmış ney metotları içerisinde örneklem grubuna ney metodu seçilirken metodun ney eğitimcileri tarafından yaygınlıkla kullanılır olması ölçüt olarak alınmıştır. Araştırmanın örneklem grubu bu ölçütle belirlenen dört ney metodunu içermektedir. Bulgular kendi içerisinde; metotlarda kullanılan örnek eserlerin belirlenmesi, metotlarda yer alan örnek eserlerden ortak ve farklı olanların tespiti, metotlarda yer alan örnek eserlerin bestecilerinin tespiti, örnek eserlerde kullanılan makamların tespiti, örnek eserlerin form yapısının belirlenmesi bakımından sınıflandırılmıştır.

Araştırma ney için yazılan metotların ortak ve farklı yönlerinin tespit edilerek değerlendirilmesi ve bu sayede yeni görüşlerle ney için yapılacak olan bu ve benzeri çalışmalara katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır. Araştırma sonucunda; dört ney metodunun makam ve bu makamlardan seçilen örnek eser bakımından benzer ve farklı yönlerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ney eğitimi, ney metodu, makam, örnek eser

---

* Yrd. Doç. Dr., Niğde Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, nayiozan@hotmail.com

ANALYSIS OF CASE STUDIES IN THE MODE OF NEY METHODS

ABSTRACT

The goal of this study is to analyze form and mode of case studies in the mode of ney methods published in Turkey. Document analysis method of quality investigations has been used in the study and for case study, scale sampling method of teleological sampling has been preferred. Accordingly, choosing ney method for the sampling group among the ney methods published in Turkey, the scale of *being commonly used by ney Educators* was adopted. The case study of the paper includes four ney methods determined with this scale. The findings have been classified according to determining sample works used in the methods, determining the common and different ones among the sample works, determining the composers of sample works in the methods, determining the mode used in the sample works, determining the form structures of the sample works. This study is important in terms of determining and evaluating the common and different sides of the methods written for ney and therefore contributing to the similar studies to be conducted on ney. It has been concluded in the study that four ney methods have similar and different aspects in terms of mode and case studies chosen from these modes.

Key Words: Ney education, ney method, mode, case study

GİRİŞ

Çalgı eğitimi; bireyin davranışlarında çalgıyı icra edebilmek için teknik ve estetik olarak yeni davranışlar geliştirme sürecidir. Böylece bu süreçte kazanılan bilgi ve beceriyle müzikal kimlik oluşmaya başlar (Kaya, 2013:353). Aynı zamanda bu süreçte kazanılan bilgi ve becerinin niteliği çalgı eğitimi için yazılan alıştırma ve etütlerin, seçilen eserlerin o çalgıdaki kazanımları gerçekleştirmeye olan katkısıyla doğru orantılıdır. Çalgıya yönelik yazılan eserler öğrencilerde hem teknik hem de müzikal anlamda beceri gelişimi sağlar. Bu beceri gelişiminde en önemli unsurlardan biri de seçilecek repertuvardır. Bu repertuvardan seçilecek eserleri icra edebilen bireylerde gerçek anlamda istendik bir davranış değişikliği kazanımından söz edilebilir (Bulut, 2008:2). Eserler seçilirken eserin makam, form, usûl gibi unsurlarına dikkat edilmesi gerekmektedir. Ayrıca eserlerin bütün olarak mı yoksa bir bölümünün mü çalışma kapsamına alınacağına titizlikle karar verilmesi ve eser seçiminde basitten zora şekilde bir yol izlenmesi daha yararlı olacaktır.

Verimli bir çalgı eğitimi sürecinin gerçekleşebilmesi çalgı eğitimi veren kişinin doğru teknik, çalışmaya ayrılan süre ve bu sürenin sağlıklı kullanımı ile ilgili öğrenciyi doğru bir şekilde bilgilendirmesine ve bu süreçte öğrenciyi rehberlik etmesine bağlıdır (Özmenteş, 2005:97). Günümüzde Türk müziği çalgı eğitimi belirli bir sistem dâhilinde ve bilimsel olarak ele alınmaya başlanmıştır. Bunun bir sonucu olarak belirli bir standart yakalamak açısından metotlar üzerinde çalışılmaya başlanmış, çalgı müfredatları oluşturulmuş ve öğrenciyi temel alan bir görüş ortaya çıkmıştır (Kaya,

2013:353). Öğrencinin çalgıdaki temel teknik ve müzikal davranışlarının kazanımında, bu davranışların geliştirilmesinde ve çalgıya yansımada çalgı metotları büyük öneme sahiptir (Felek, 2012:13). Metodun içerisinde yer alan etütler ve alıştırmaların yanında çalgıyla ilgili verilen temel bilgiler, çalışma yol ve yöntemleri metodun yazıldığı döneme göre farklılıklar göstermekle birlikte metot, etüt ve alıştırmalar eğitim sürecinde her daim yararlanılması gereken ana unsurlardır (Özçimen ve Burubatur, 2012:187). Türk müziği çalgı eğitimine 20. yy. başlarında giren yazılı metotlar icrayı geliştiren bir unsur olarak görülmekle birlikte aynı zamanda öğrencinin sazına teknik ve bilgi yönünden odaklanmasını sağlama işlevi de görürler. Tüm bu işlevlerin yanı sıra metodun uygulanmasında hoca nezareti metodun yararlı olması için elzemdir (Aksüt, 1988:415).

Çalgı eğitiminin önemli kollarından birisi de ney eğitimidir. Ney eğitimine teknik açıdan bakıldığında gerekli olan unsurlar; doğru bir tutuş ve oturuş pozisyonu, doğru üfleme tekniği, doğru baş açısı, doğru dudak pozisyonu, doğru ve etkili parmak pozisyonlarıdır. Ney eğitiminin hedeflerine ulaşmasında ney metotları önem teşkil etmektedir. Bu bakımdan ney eğitimi sürecinde kullanılan metotların belirlenerek incelenmesi, alana ilişkin somut önerilerin sunulmasını sağlayacaktır. Bu araştırmada yayımlanmış ney metotları içerisinde; Sencer Derya¹⁶, Ahmet Kaya, Süleyman Erguner ve Burcu Karadağ'ın ney metotları seçilmiştir. Araştırmanın örneklemini kapsamında seçilen dört metotta makam anlatımında yer alan örnek eserler form ve makamsal yönden incelenmiş, benzer ve farklı yönleri tespit edilmeye çalışılmış ve elde edilen sonuçlar ışığında ney eğitimi için faydalı önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Türkiye'de yayımlanmış ney metotlarındaki makam anlatımlarında yer alan örnek eserlerin form ve makamsal yönden incelenmesidir. Çalışmada bu temel amaç doğrultusunda şu soruların cevapları aranmıştır:

Metotlarda makam anlatımında yer alan örnek eserler hangileridir?

Metotlarda makam anlatımında yer alan örnek eserlerden ortak olanlar hangileridir?

Metotlarda makam anlatımında yer alan örnek eserlerin bestecileri kimlerdir?

Metotlarda makam anlatımında yer alan örnek eserlerde kullanılan makamlar hangileridir?

Metotlarda makam anlatımında yer alan örnek eserlerin form yapıları nasıldır?

---

¹⁶ Aziz Şenol Filiz tarafından yayına hazırlanmıştır.

Bu araştırma; Türkiye’de yayımlanmış ney metotlarındaki makam anlatımlarında yer alan örnek eserlerin form ve makamsal yönden incelenmesine yönelik seçilen örnek eserlerin tespiti, benzer ve farklı yönlerinin ortaya çıkartılması ve elde edilen sonuçlar ışığında ney eğitimi için faydalı önerilerde bulunulması açısından önem taşımaktadır.

YÖNTEM

Bu araştırma nitel araştırma türündedir. Nitel araştırma Yıldırım ve Şimşek’e göre (2005:39) “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir.”

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi belgelere ve dokümana dayalı araştırmalardandır ve programlar, yönetmelikler, kitaplar, gazeteler, raporlar gibi farklı yazılı ya da elektronik ortamdaki verilerin analizini kapsar (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012:12).

Bu araştırmada da ney metotlarındaki makam anlatımlarında yer alan örnek eserlerin formları ve makamsal özellikleri tanımlanmış ve bu özellikler gruplandırılarak özetlenmiştir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Türkiye’de yayımlanmış ney metotları oluşturmaktadır. Örneklem ise amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Ölçüt örnekleme: Örneklem problemle ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulmasıdır (Büyüköztürk vd., 2012:91). Buna göre Türkiye’de yayımlanmış ney metotları içerisinde örneklem grubuna ney metodu seçilirken ney eğitimcileriyle görüşülmüş ve *metodun ney eğitimcileri tarafından yaygınlıkla kullanılır olması* ölçüt olarak alınmıştır. Araştırmanın örneklem grubu bu ölçütle belirlenen dört ney metodunu içermektedir. Bu metotlar Sencer Derya, Ahmet Kaya, Süleyman Erguner ve Burcu Karadağ’ın yazmış olduğu metotlardır. Araştırma kapsamında incelen örnek eserler metotların makam anlatımı bölümlerinde metotların yazarları tarafından seçilen ve her bir makamın neydeki icrasına yönelik eserlerdir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Yayımlanmış ney metotlarından örneklem kapsamında dört ney metodu tespit edilmiştir. Bu metotlar *Aşkın Sesi Ney Öğretim Kitabı*, *Ney Metodu*, *Ney “Metod”* ve *Meşkte Ney Eğitimi* adlarını taşımaktadır. Sencer Derya’nın yazdığı *Aşkın Sesi Ney Öğretim Kitabı* 2008 yılında yayımlanmış 1.

baskı, Ahmet Kaya'nın yazdığı *Ney Metodu* 2013 yılında yayımlanmış 2. Baskı, Süleyman Erguner'in yazdığı *Ney "Metod"* 2002 yılında yayımlanmış 1. Baskı ve Burcu Karadağ'ın yazdığı *Meşkte Ney Eğitimi* 2013 yılında yayımlanmış 1. Baskı olan nüshalarıdır. Ayrıca iki ney metodunda CD eki varken Ahmet Kaya'nın yazdığı *Ney Metodu*'nda ve Burcu Karadağ'ın yazdığı *Meşkte Ney Eğitimi* kitabında CD eki bulunmamaktadır.

Veriler kendi içerisinde; metotlarda kullanılan örnek eserlerin belirlenmesi, metotlarda yer alan örnek eserlerden ortak ve farklı olanların tespiti, metotlarda yer alan örnek eserlerin bestecilerinin tespiti, örnek eserlerde kullanılan makamların tespiti, örnek eserlerin form yapılarının belirlenmesi bakımından sınıflandırılmaya çalışılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırmanın verilerinin çözümlenmesinden elde edilen bulgular: Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlere İlişkin Bulgular, Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerden Ortak Eserlere İlişkin Bulgular, Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerin Bestecilerine İlişkin Bulgular, Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerin Makamlarına İlişkin Bulgular ve Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerin Form Yapılarına İlişkin Bulgular başlıkları altında sunulmakta ve yorumlanmaktadır.

Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlere İlişkin Bulgular

Bu bölümde Sencer Derya, Ahmet Kaya, Süleyman Erguner ve Burcu Karadağ'ın ney metotlarındaki makam anlatımları bölümlerinde yer alan örnek eserlerin adları, makamları ve bestecileri ayrı ayrı tablolar halinde sunulmaktadır. Bulgular tabloların bitiminde bütüncül olarak yorumlanmaktadır. Ayrıca Burcu Karadağ'ın ney metodunda makam anlatımlarında yer alan örnek eserlerin sadece isim olarak belirtildiği ve örnek eser notalarının metotta yer almadığı görülmektedir.

Tablo 1.1. Sencer Derya'nın Aşkın Sesi Ney Öğretim Kitabı'nda Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserler, Makamları ve Bestecileri

Sıra No	Eser Adı	Makam	Besteci
1	Çargâh Peşrevi	Çargâh	Tanbûr-i Küçük Osman Bey
2	Bûselik Saz Semaisi	Bûselik	Muallim İsmâil Hakkı Bey
3	Rast Beste <i>Ahmed Nesimi Subhu Dem</i>	Rast	III. Selim
4	Uşşak Saz Semaisi	Uşşak	Neyzen Aziz Dede
5	Hüseyini Peşrevi	Hüseyini	Lavtacı Andon
6	Nevâ Şarkı <i>Yine Bağlandı Dil Bir Nev-Nihale</i>	Nevâ	Zekâi Dede
7	Kürdi Ağır Semai <i>Güzelsin Bi-Bedelsin</i>	Kürdi	Hacı Faik Bey
8	Hicaz Hümâyün Nakış Yürük Semai <i>Nideyim Sahnı Çemen Seyrini Cananım Yok</i>	Hicaz Hümâyün	Hacı Sadullah Ağa
9	Hicaz Şarkı <i>Ülfet Etsem Yar ile Ağyare Ne</i>	Hicaz	Şevki Bey
10	Hicaz Uzzal Şarkı <i>Kamer Çehre Peri Ru Tende Canım</i>	Hicaz Uzzal	Hacı Ârif Bey
11	Hicaz Saz Semaisi	Hicaz	Neyzen Yusuf Paşa
12	Karcığar Ağır Semai <i>Ne Dane vü Dam-ü Ne Seyyad Gerektir</i>	Karcığar	Dellalzâde Hacı İsmâil Efendi
13	Sûz'nâk Şarkı <i>Pek Revadır Sevdiğim Ettiklerin</i>	Sûz'nâk	Ahmet Râsim Bey

Tablo 1.1'e bakıldığında araştırma kapsamında incelenen dört ney metodundan Sencer Derya'nın metodunda makam anlatımlarında yer alan 13 örnek eser tespit edilmiştir. Ayrıca örnek eserlerin çoğunluğunu sözlü eserlerin oluşturduğu Tablo 1.1 incelendiğinde görülmektedir.

Tablo 1.2. Ahmet Kaya'nın Ney Metodu'nda Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserler, Makamları ve Bestecileri

Sıra No	Eser Adı	Makam	Besteci
1	Kürdi Peşrevi	Kürdi	Neyzen Ahmet Kaya
2	Kürdi Şarkı <i>Seni Andım Bu Gece Kulakların Çınlasın</i>	Kürdi	Ş. Ayhan Özışık
3	Hicaz Hümâyün İlahi <i>Gelin Gidelim Efendim Allah Yoluna</i>	Hicaz Hümâyün	İsmâil Dede Efendi
4	Hicaz Uzzal Peşrevi	Hicaz Uzzal	Kutb-i Nâyi Hamza Dede
5	Büselik Aranağme <i>Eysaki-i Sahib Vefa</i>	Büselik	Kemal Gürses
6	Büselik Peşrevi	Büselik	Kemençeci Nikolaki
7	Büselik Şarkı <i>Bir Pür Cefa Hoş Dilberdir</i>	Büselik	III. Selim
8	Zirgüleli Hicaz Peşrevi	Zirgüleli Hicaz	Hızır Ağa
9	Zirgüleli Hicaz İlahi <i>Hiç Bulunmaz Akranı</i>	Zirgüleli Hicaz	Şeyh Hüsnü Efendi
10	Uşşak Peşrevi	Uşşak	Neyzen Salih Dede
11	Uşşak İlahi <i>Bu Aklı Fikr ile Mevlam Bulunmaz</i>	Uşşak	
12	Hüseyini Peşrevi	Hüseyini	Neyzen Baba Raşit
13	Muhayyer Peşrevi	Muhayyer	Tanbûr-i Cemil Bey
14	Bayâti Peşrevi	Bayâti	Neyzen Emin Dede
15	Segâh İlahi <i>Şol Cennetin İrmakları</i>	Segâh	
16	Segâh Peşrevi	Segâh	Neyzen Yusuf Paşa
17	Hüzzam Şarkı <i>Ey Gül-i Bağlı Eda</i>	Hüzzam	Dede Efendi
18	Hüzzam Mevlevî Âyini Son Yürük Semai	Hüzzam	-
19	Hüzzam Peşrevi	Hüzzam	Giriftzen Asım Bey
20	Hüzzam Aranağme	Hüzzam	
21	Karcıgar Nakış Yürük Semai <i>Nihani Ol Büt-i Şirin Sühlanla Söyleşiriz</i>	Karcıgar	Dellalzâde İsmâil Efendi
22	Karcıgar Peşrevi	Karcıgar	Tanbûr-i Ali Efendi
23	Basit Sûz'nâk Ağır Semai <i>Kapılır Her Gören Ol Şuhu</i>	Basit Sûz'nâk	Köçek Mehmet Ağa

	<i>Cihan</i>		
24	Basit Sûz'nâk Peşrevi	Basit Sûz'nâk	Neyzen Emin Efendi
25	Mâhur Aranağme <i>Sen Şeh-i Hüsn-ü Bahasın</i>	Mâhur	III. Selim
26	Mâhur Peşrevi	Mâhur	Rauf Yekta Bey
27	Mâhur Peşrevi	Mâhur	Gâzi Giray Han
28	Acemaşîran Peşrevi	Acemaşîran	Neyzen Salih Dede
29	Acemaşîran Şarkı <i>Kaptanın Kızı</i>	Acemaşîran	Neyzen Erdoğan Köroğlu
30	Acemaşîran Mevlevî Âyini	Acemaşîran	Hüseyin Fahrettin Dede
31	Acemaşîran Saz Semaisi	Acemaşîran	Mısırlı İbrahim Efendi
32	Rast Şarkı <i>Nedendir Bu Dil-i Zarın Figanı</i>	Rast	Şevki Bey
33	Rast Peşrevi	Rast	III. Selim
34	Rast Aranağme <i>Yine Bir Gülnihal</i>	Rast	Dede Efendi
35	Yegâh Şarkı <i>A Benim Gözüm Nuru Cilveli Yârim</i>	Yegâh	Dellalzâde İsmâil Efendi
36	Irak Peşrevi	Irak	Zeki Mehmed Ağa
37	Nihâvend Şarkı <i>Saçlarına Bağlanalı Ey Peri</i>	Nihâvend	Rahmi Bey
38	Nihâvend Peşrevi	Nihâvend	Gâzi Giray Han
39	Nihâvend Zeybek	Nihâvend	
40	Hicaz Son Yürük Semai	Hicaz	Neyzen Ahmet Kaya
41	Hüseyini Son Yürük Semai	Hüseyini	Neyzen Ahmet Kaya
42	Şedaraban Peşrevi	Şedaraban	Tanbûr-i Cemil Bey
43	Şedaraban Şarkı <i>Bade-i Vuslat İçilsin Kâse-i Fağfurdan</i>	Şedaraban	Faize Ergin
44	Şedaraban Aranağme	Şedaraban	-
45	Sûzidil Nakış Ağır Semai <i>Kani Yâd-ı Lebinle</i>	Sûzidil	Tanbûr-i Ali Efendi
46	Sûzidil Saz Semaisi	Sûzidil	Sedat Öztoprak, Fahri Kopuz
47	Sabâ Peşrevi	Sabâ	Griftzen Asım Bey
48	Sabâ Saz Semaisi	Sabâ	Neyzen Salih Dede
49	Dügâh Peşrevi	Dügâh	Neyzen Yusuf Paşa
50	Bestenigâr Şarkı <i>İstedin de Gönlümü Verdim Sana</i>	Bestenigâr	Şekerci Cemil Bey
51	Bestenigâr Peşrevi	Bestenigâr	Dede Efendi
52	Ferahfeza Peşrevi	Ferahfeza	Dede Efendi
53	Ferahfeza Mevlevî Âyini Son yürük Semai	Ferahfeza	-

54	Sultaniyegâh Yürük Semai <i>Şadeyledi Can-ü Dilimi Şah-ı Cihanım</i>	Sultaniyegâh	Dede Efendi
55	Dilkeşide Peşrevi	Dilkeşide	Neyzen Emin Efendi
56	Dilkeşide Mevlevî Âyini	Dilkeşide	Ahmed Avni Bey
57	Nikriz Zeybek	Nikriz	
58	Nikriz Peşrevi	Nikriz	Ali Ufki Külliyyatından
59	Nikriz Sirto	Nikriz	Tanbûr-i Cemil Bey
60	Zâvil Yürük Semai <i>Olmuş Nişan-ı Tir-i Muhabbet</i>	Zâvil	III Selim
61	Neveser Peşrevi	Neveser	Neyzen Yusuf Paşa
62	Şevkefza Saz Semaisi	Şevkefza	Nâyi Şeyh Said Dede
63	Nişaburek Saz Semaisi	Nişaburek	Küçük Osman Bey
64	Nevâ İlâhi <i>Vakti Seherde</i>	Nevâ	Hafız Post
65	Nevâ Şarkı <i>Yine Bağlandı Dil Bir Nev-Nihale</i>	Nevâ	Zekâi Dede
66	Nevâ Saz Semaisi	Nevâ	Cahit Gözkan
67	Tâhir Peşrevi	Tâhir	Neyzen Salih Dede
68	Acem Saz Semaisi	Acem	Ali Hoca
69	Arazbar Peşrev	Arazbar	III Selim
70	İsfahan Peşrevi	İsfahan	Neyzen Salih Dede
71	Bayâti Araban Saz Semaisi	Bayâti Araban	Rauf Yekta Bey
72	Şehnaz Peşrevi	Şehnaz	Kemani Ali Ağa
73	Hisar Yürük Semai <i>Heva Güzel Yine Gülşende Gösteriş Günüdür</i>	Hisar	Dede Efendi
74	Sûzidilara Peşrevi	Sûzidilara	III. Selim
75	Pençgâh Peşrevi	Pençgâh	Neyzen Salih Dede
76	Niyaz İlâhisi	Segâh Mâye	İtri
77	Segâh Mâye Şarkı <i>Yarin Bu Kadar Cevri Gelir</i>	Segâh Mâye	Zeki Ârif Ataergin
78	Müstear Saz Semaisi	Müstear	Hüseyin Fahreddin Dede
79	Sazkâr Saz Semaisi	Sazkâr	Neyzen Gavsi Baykara
80	Rehâvi Saz Semaisi	Rehâvi	Neyzen Selim Dede
81	Eviç İlâhi <i>Ey Maksadı Aşıkın Olan Mevlana</i>	Eviç	Dede Efendi
82	Eviç Şarkı <i>Bülbül Asa Ruz-u Şeb Karım Neva</i>	Eviç	Dede Efendi
83	Eviç Saz Semaisi	Eviç	Sedat Öztoprak
84	Ferahnâk Peşrevi	Ferahnâk	Zeki Mehmed Ağa
85	Ferahnâk Şarkı <i>Ey Mürüvvet Madeni Kan-ı</i>	Ferahnâk	Kazasker Mustafa İzzet Efendi

	<i>Kerem</i>		
86	Ferahnâk Mevlevî Âyini	Ferahnâk	Ser Müezzîn Rifat Bey
87	Evcara Saz Semaisi	Evcâra	Yumni Dede
88	Hicazkâr İlâhî <i>Bir Nokta İdim Kıldı Beni</i>	Hicazkâr	İzzeddin Hümayî Bey
89	Yağcılar Zeybeği	Hicazkâr	-
90	Hicazkâr Saz Semaisi	Hicazkâr	Neyzenbaşî Fevzi Dede
91	Kürdilihicazkâr Peşrevi	Kürdilihicazkâr	Neyzen Raşid Efendi
92	Kürdilihicazkâr Şarkı <i>Sana Ey Canımın Canı Efendim</i>	Kürdilihicazkâr	Rahmi Bey
93	Rast Kâr-ı Natk	Rast	Dede Efendi

Tablo 1.2'ye bakıldığında araştırma kapsamında incelenen dört ney metodundan Ahmet Kaya'nın ney metodunda makam çeşidinin fazla olmasıyla doğru orantılı olarak makam anlatımında yer alan 93 örnek eser tespit edilmiş ve örnek eserlerin diğer ney metotlarına kıyasla daha çeşitli ve fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca örnek eserlerin çoğunluğunu saz eserlerinin oluşturduğu Tablo 1.2 incelendiğinde görülmektedir.

Tablo 1.3. Süleyman Erguner'in Ney Metodu'nda Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserler, Makamları ve Bestecileri

Sıra No	Eser Adı	Makam	Besteci
1	Rast Peşrevi	Rast	Benli Hasan Ağa
2	Rast Peşrevi	Rast	Nâyi Osman Dede
3	Segâh Peşrevi	Segâh	Neyzen Yusuf Paşa
4	Acemaşîran Mevlevî Âyini	Acemaşîran	Hüseyin Fahreddin Dede
5	Uşşak İlâhî <i>Allah Emrin Tutulum</i>	Uşşak	Zekâi Dede
6	Uşşak Saz Semaisi	Uşşak	Neyzen Aziz Dede
7	Sabâ Saz Semaisi	Sabâ	Neyzen Aziz Dede
8	Sabâ Peşrevi	Sabâ	Tanbûr-i Büyük Osman Bey
9	Şevkefza Peşrevi	Şevkefza	Numan Ağa
10	Hicaz Mevlevî Âyini	Hicaz	Nâyi Osman Dede
11	Hicaz Son Yürük Semai	Hicaz	-

12	Ferahfeza Saz Semaisi	Ferahfeza	Tanbûr-i Cemil Bey
13	Bayâti Araban Peşrevi	Bayâti Araban	Neyzen Ulvi Erguner
14	Sûz'nâk Peşrevi	Sûz'nâk	Neyzen Emin Efendi
15	Kürdilihiczakâr Aranağme	Kürdilihiczakâr	-
16	Mahur Peşrevi	Mahur	Rauf Yekta Bey
17	Sûzidil Peşrevi	Sûzidil	Tanbûr-i Ali Efendi
18	Evcara Saz Semaisi	Evcâra	Dilhayat Kalfa
19	Bestenigâr Peşrevi	Bestenigâr	Numan Ağa
20	Bestenigâr Saz Semaisi	Bestenigâr	Numan Ağa

Tablo 1.3'e bakıldığında araştırma kapsamında incelenen dört ney metodundan Süleyman Erguner'in ney metodunda makam anlatımlarında yer alan 20 örnek eser tespit edilmiştir. Ayrıca örnek eserlerin çoğunluğunu saz eserlerinin oluşturduğu Tablo 1.3 incelendiğinde görülmektedir.

Tablo 1.4. Burcu Karadağ'ın Meşkte Ney Eğitimi Kitabı'nda Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserler, Makamları ve Bestecileri

Sıra No	Eser Adı	Makam	Besteci
1	Bayâti Peşrevi	Bayâti	Neyzen Emin Dede
2	Bayâti Yürük Semâi <i>Gülyüzlülerin Şevkine Gel</i>	Bayâti	Tab'i Mustafa Efendi
3	Uşşak Saz Semâisi	Uşşak	Neyzen Aziz Dede
4	Hüseyini Peşrevi	Hüseyini	Lavtacı Andon
5	Muhayyer Peşrevi	Muhayyer	Tanbûr-i Cemil Bey
6	Rast Peşrevi	Rast	Farâbi
7	Rast Peşrevi	Rast	Benli Hasan Ağa
8	Hicaz İlâhi <i>Dağlar İle Taşlar İle</i>	Hicaz	-
9	Hicaz Hümâyün Peşrevi	Hicaz Hümâyün	Veli Dede
10	Bayâti Âyin Dördüncü Selam	Hicaz	Köçek Derviş Mustafa Dede
11	Hicaz Son Yürük Semâi	Hicaz	-
12	Bûselik Peşrevi	Buselik	Kemençeci Nikolaki

13	Bûselik Şarkı <i>Güle Sor Bülbüle Sor</i>	Bûselik	İsmail Baha Süreisan
14	Acemaşîran Peşrevi	Acemaşîran	Neyzen Salih Dede
15	Acemaşîran Saz Semâisi	Acemaşîran	-
16	Acemkürdi Peşrevi	Acemkürdi	İsmail Hakkı Bey
17	Acemkürdi Saz Semâisi	Acemkürdi	İsmail Hakkı Bey
18	Mahur Peşrevi	Mahur	Rauf Yekta Bey
19	Mahur Saz Semâisi	Mahur	Gazi Giray Han
20	Mahur Saz Semâisi	Mahur	Refik Talat Bey
21	Nihâvend Şarkı <i>Kâtip</i>	Nihâvend	-
22	Nihâvend Saz Semâisi	Nihâvend	Hasip Dede
23	Neveser Peşrevi	Neveser	Neyzen Yusuf Paşa
24	Sultaniyegâh Peşrevi	Sultaniyegâh	Kanunî Hacı Arif Bey
25	Sultaniyegâh Saz Semâisi	Sultaniyegâh	Nedim Ağa
26	Ferahfeza Peşrevi	Ferahfeza	İsmail Hakkı Bey
27	Segâh Peşrevi	Segâh	Neyzen Yusuf Paşa
28	Segâh Saz Semâisi	Segâh	Neyzen Aziz Dede
29	Hüzzam Peşrevi	Hüzzam	Tanbûr-i Büyük Osman Bey
30	Hüzzam Şarkı <i>Hâl-i Dili Zarımı Duysa Cihan</i>	Hüzzam	Kanunî Hacı Arif Bey
31	Şehnaz Peşrevi	Şehnaz	Kemani Ali Ağa
32	Şehnaz Şarkı <i>Beni Ateşlere Salan</i>	Şehnaz	Zeki Arif Ataergin
33	Sabâ Peşrevi	Sabâ	Tanbûr-i Büyük Osman Bey
34	Sabâ Saz Semâisi	Sabâ	Neyzen Aziz Dede
35	Bestenigâr Şarkı <i>Gayrıdan Bulmaz Teselli Sevdiğim</i>	Bestenigâr	Kazasker Mustafa İzzet Efendi
36	Şevkefza Peşrevi	Şevkefza	Numan Ağa
37	Şevkefza Saz Semâisi	Şevkefza	Numan Ağa
38	Sûz'nâk Peşrevi	Sûz'nâk	Kemânî Tatyos Efendi
39	Sûz'nâk Şarkı <i>Pek Revadır Sevdiğim</i>	Sûz'nâk	Ahmet Rasim Bey
40	Sûz'nâk Şarkı <i>Dokunma Kalbime Zira Çok İnce- dir Kırılır</i>	Sûz'nâk	Neyzen Gavsi Baykara
41	Hicazkâr Peşrevi	Hicazkâr	Tanbûr-i Cemil Bey
42	Hicazkâr Saz Semâisi	Hicazkâr	Tanbûr-i Cemil Bey
43	Kürdilihicazkâr Peşrevi	Kürdilihicazkâr	Kemânî Tatyos Efendi
44	Kürdilihicazkâr Saz Semâisi	Kürdilihicazkâr	Kemânî Tatyos Efendi
45	Kürdilihicazkâr Şarkı <i>İftirakındır Sebep</i>	Kürdilihicazkâr	Kanunî Hacı Arif Bey
46	Kürdilihicazkâr Şarkı <i>Gurup Etti Güneş Dünya Karardı</i>	Kürdilihicazkâr	Kanunî Hacı Arif Bey
47	Şedaraban Peşrevi	Şedaraban	Tanbûr-i Cemil Bey

48	Şedaraban Saz Semâisi	Şedaraban	Tanbûr-i Cemil Bey
49	Şedaraban Şarkı <i>Düşünür Hep Seni Ruhum</i>	Şedaraban	Şemseddin Ziya Bey
50	Sûzidil Peşrevi	Sûzidil	Tanbûr-i Ali Efendi
51	Sûzidil Saz Semâisi	Sûzidil	Sedat Öztoprak
52	Evcara Peşrevi	Evcara	Dihayat Kalfa
53	Evcara Saz Semâisi	Evcara	Dihayat Kalfa
54	Evcara Saz Semâisi	Evcara	Yumni Dede
55	Nişaburek Şarkı <i>Meyl Edip Bir Gülizare</i>	Nişaburek	Ali Rifat Çağatay

Tablo 1.4'e bakıldığında araştırma kapsamında incelenen dört ney metodundan Burcu Karadağ'ın ney metodunda makam anlatımlarında yer alan 55 örnek eser tespit edilmiştir. Ayrıca örnek eserlerin çoğunluğunu saz eserlerinin oluşturduğu Tablo 1.4 incelendiğinde görülmektedir.

Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerden Ortak Eserlere İlişkin Bulgular

Bu bölümde ney metotlarının makam anlatımları bölümlerinde yer alan örnek eserlerden ortak eserler belirlenirken ortak eserlerin metotların tamamında ya da yarıdan fazlasında yer alıyor olması ölçüt olarak alınmıştır. Bu eserler Neyzen Yusuf Paşa'nın Segâh Peşrevi, Neyzen Aziz Dede'nin Uşşak Saz Semâisi ve Rauf Yekta Bey'in Mâhur Peşrevi'dir. Makam anlatımında yer alan örnek eserlerden ortak eserlerin metotlardaki kullanım durumları Tablo 2.1'de, ortak ve farklı eserlere ilişkin sayısal dağılımlar da Tablo 2.2'de sunulmaktadır.

Tablo 2.1. Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerden Ortak Eserler

Ortak Eserler	Sencer Derya Aşkın Sesi Ney Öğretim Kitabı	Kullanım Durumları	Ahmet Kaya Ney Metodu	Kullanım Durumları	Süleyman Erguner Ney "Metod"	Kullanım Durumları	Burcu Karadağ Meşkte Ney Eğitimi	Kullanım Durumları
Segâh Peşrevi- Neyzen Yusuf Paşa	-	-		1.Han e ve Teslim		Tam		Tam

Uşşak Saz Semai- si- Neyzen Aziz Dede		Tam	-	-		Tam		Tam
Mâhur Peşrevi- Rauf Yekta Bey	-	-		1.Han e ve Teslim		1.Han e ve Teslim		1. Hane ve 2. Hane

Tablo 2.1'e baktığımızda ortak eserler çoğunlukla Süleyman Erguner'in ve Burcu Karadağ'ın ney metotlarında görülmektedir. Ayrıca Süleyman Erguner'in ve Burcu Karadağ'ın ney metodunda ortak eserlerin genellikle tamamı metotta yer alırken Ahmet Kaya'nın ney metodunda daha çok ortak eserlerin bir bölümünün, özellikle de ses sahasının çok geniş olmadığı giriş bölümlerinin tercih edildiği ifade edilebilir.

Tablo 2.2. Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerin Ortak/Farklı Olma Durumlarına Göre Dağılımı

Ortak/Farklı	f	%
Ortak Eserler	3	2
Farklı Eserler	178	98

Tablo 2.2'de görüldüğü gibi metotlarda makam anlatımında yer alan örnek eserlerden ortak eserler tüm örnek eserlerin %2'sini, farklı eserler tüm örnek eserlerin %98'ini oluşturmaktadır. Bu bağlamda Tablo 2.2'ye baktığımızda metotlarda yer alan örnek eserlerin genel anlamda birbirinden farklı olduğu söylenebilir.

Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerin Bestecilerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde ney metotlarının makam anlatımları bölümlerinde yer alan örnek eserlerin bestecileri sık kullanılanlardan az kullanılanlara doğru sıralanmış ve Tablo 3'de sunulmuştur. Tablonun yan dağılımlarında besteciye ait eserin kullanım sıklığı ile bestecinin eserlerinin dört metotta yer alma durumu verilmiştir. Metotlarda makam anlatımında yer alan 181 örnek eserin 89 bestecisi tespit edilmiştir. İncelenen metotlarda bu bestecilerden 35 bestecinin 2 ve daha fazla eseri mevcutken geri kalan 54 bestecinin sadece 1 eserinin metotlarda yer aldığı görülmüştür.

Tablo 3. Metotların Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerin Bestecilerine Göre Dağılımı

Sıra No	Besteci	f	Kaç Metotta Kullanılmış
1	Dede Efendi	10	1
2	Tanbûr-i Cemil Bey	9	3
3	III Selim	9	2
4	Neyzen Yusuf Paşa	7	4
5	Neyzen Salih Dede	7	2
6	Neyzen Aziz Dede	6	3
7	Neyzen Emin Dede	5	3
8	Numan Ağa	5	2
9	Rauf Yekta Bey	4	3
10	Kanunî Hacı Arif Bey	4	1
11	Zekâi Dede	3	3
12	Gâzi Giray Han	3	2
13	Sedat Öztoprak	3	2
14	Tanbûr-i Büyük Osman Bey	3	2
15	Dilhayat Kalfa	3	2
16	Dellalzâde İsmâil Efendi	3	1
17	Tanbûr-i Ali Efendi	3	1
18	Kemani Tatyos Efendi	3	1
19	Neyzen Ahmet Kaya	3	1
20	İsmail Hakkı Bey	3	1
21	Şevki Bey	2	2
22	Tanbûr-i Küçük Osman Bey	2	2
23	Hüseyin Fahreddin Dede	2	2
24	Lavtacı Andon	2	2
25	Benli Hasan Ağa	2	2
26	Kemençeci Nikolaki	2	2
27	Kazasker Mustafa İzzet Efendi	2	2
28	Ahmet Rasim Bey	2	2
29	Neyzen Gavsî Baykara	2	2
30	Tanbûr-i Ali Efendi	2	2
31	Yumni Dede	2	2
32	Zeki Mehmed Ağa	2	1
33	Rahmi Bey	2	1
34	Nâyi Osman Dede	2	1
35	Kemani Ali Ağa	2	1

Tablo 3'te görüldüğü gibi dört ney metodunda makam anlatımında yer alan örnek eserlerde en çok Dede Efendi, Tanbûr-i Cemil Bey, III Selim, Neyzen Yusuf Paşa, Neyzen Salih Dede, Neyzen Aziz Dede, Neyzen Emin Dede ve Numan Ağa'nın bestelemiş olduğu eserler tercih edilmiştir. Ayrıca Neyzen Yusuf Paşa'nın incelenen dört ney metodunun dördünde de eserleri tercih edilen tek besteci olduğu Tablo 3 incelendiğinde ifade edilebilir.

Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerin Makamlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde ney metotlarının makam anlatımları bölümlerinde yer alan örnek eserlerin makamları Tablo 4.1'de, bu makamların sıralanma ölçütüne ilişkin sayısal dağılımlar da Tablo 4.2'de sunulmaktadır.

Tablo 4.1. Metotların Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerde Kullanılan Makamlara Göre Dağılımı

Sıra No	Makam Adı (Alfabetik)	F	Kaç Metotta Kullanılmış
1	Acem	1	1
2	Acemaşîran	7	3
3	Acemkürdi	2	1
4	Arazbar	1	1
5	Bayâti	3	2
6	Bayâti Araban	2	2
7	Bestenigâr	5	3
8	Bûselik	6	3
9	Çargâh	1	1
10	Dilkeşide	2	1
11	Dügâh	1	1
12	Evcâra	5	3
13	Eviç	3	1
14	Ferahfeza	4	3
15	Ferahnâk	3	1
16	Hicaz	8	4
17	Hicazkâr	5	2
18	Hicaz Hümâyun	3	3
19	Hicaz Uzzal	2	2
20	Hicaz Zirgüle	2	1
21	Hisar	1	1
22	Hüseyini	3	3
23	Hüzzam	6	2
24	Irak	1	1
25	İsfahan	1	1

26	Karcığar	3	2
27	Kürdi	3	2
28	Kürdilihicazkâr	7	3
29	Mâhur	7	3
30	Muhayyer	2	2
31	Müstear	1	1
32	Nevâ	4	2
33	Neveser	2	2
34	Nihavend	5	2
35	Nikriz	2	1
36	Nişaburek	2	2
37	Pençgâh	1	1
38	Rast	9	4
39	Rehâvi	1	1
40	Sabâ	6	3
41	Sazkâr	1	1
42	Segâh	5	3
43	Segâh Mâye	2	1
44	Sultaniyegâh	3	2
45	Sûzidil	5	3
46	Sûzidilara	1	1
47	Sûz'nâk	7	4
48	Şedaraban	6	2
49	Şehnaz	3	2
50	Şevkefza	4	3
51	Tâhir	1	1
52	Uşşak	6	4
53	Yegâh	1	1
54	Zâvil	1	1

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi dört ney metodunda makam anlatımında yer alan örnek eserlerde 54 farklı makamda eser kullanılmıştır. Bu makamlardan rast makamı 9 eserde kullanılarak dört metodun dördünde de en çok tercih edilen makam olmuştur. Yine uşşak, sûz’nâk ve hicaz makamları dört metotta da kullanılan makamlardır. Makamlarda tercih edilen eser sayısı bakımından rast makamından sonra hicaz makamı 8 eser kullanımı ile ikinci, acemaşiran, kürdilihicazkâr, mâhur ve sûz’nâk makamları 7 eser kullanımı ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 4.2. Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerde Makam Sırası Belirleme Ölçütü

Makam Sırası Belirlemede Ölçüt	Kaç Metotta Kullanılmış
Basit Makamlara Göre	2
Perde Pozisyonlarına Göre	2

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi dört ney metodundan iki tanesinde makam anlatımında yer alan örnek eserlerin seçiminde basit makamlara göre bir sıralama yapılırken diğer iki ney metodunda bu sıralama perde pozisyonları gözetilerek yapılmıştır. Sencer Derya’nın ney metodunda önce neydeki perdeler ve üfleyiş şiddetine göre bu perdelerden çıkan sesler gösterildikten sonra makam anlatımına geçilmiş ve makam sıralamasında neydeki perde pozisyonlarından ziyade basit makamlar gösterilerek bu sıraya göre eserler seçilmiştir. Ahmet Kaya’nın ney metodunda makam sıralaması yapılırken neydeki perdelerden çıkan sesler ve perde pozisyonları dikkate alınarak bir makam sıralamasına gidildiği tespit edilmiştir. Örnek olarak hicaz ailesi anlatılırken nim zirgüle ve nim şehnaz perdelerinden dolayı bûselik makamı anlatılmış ve ardından yine bu perdelerin kullanıldığı hicaz zirgüle makamına geçilmiştir. Süleyman Erguner’in ney metodunda Ahmet Kaya’nın ney metodundaki gibi perde pozisyonları dikkate alınarak bir makam sıralaması yapılmış ve eserler bu makamlara göre seçilmiştir. Burcu Karadağ’ın ney metodunda ise kolay olandan zor olana doğru bir sıra izlenmiştir.

Metotlar içerisinde Sencer Derya’nın Ney metodunda *Seçtiğimiz Eserler* başlığı adı altında, Ahmet Kaya’nın Ney metodunda *Bazı Eserlerden Seçme Bölümler* başlığı adı altında, Süleyman Erguner’in Ney metodunda ise *Eserler* başlığı adı altında ayrı bölümlerde diğer makamlara ait örnek eserler verilirken, Burcu Karadağ’ın ney metodunda diğer makamlara ait örnek eserlerle ilgili bir bölüm ve başlık bulunmamaktadır.

Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerin Form Yapılarına İlişkin Bulgular

Metotlarda makam anlatımında yer alan örnek eserlerin form yapısı iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bunlar saz eseri formları ve sözlü eser formları olmak üzere sınıflandırılarak araştırma kapsamında incelenmiştir (Bkz: Tablo 5).

Tablo 5. Metotlarda Yer Alan Örnek Eserlerin Kullanılan Formlara Göre Dağılımı

		Kullanılan Form	f	%
Saz Eseri Formları		Peşrev	70	38,67
		Saz Semaisi	38	21
		Sirto	1	0,55
		Aranağme	6	3,31
		Zeybek	3	1,65
		Son Yürük Semai	6	3,31
Sözlü Eser Formları	Dini Müzik Formları	İlâhi	10	5,52
		Mevlevî Ayini	6	3,31
	Dindışı Müzik Formları	Beste	1	0,55
		Kâr-ı Natık	1	0,55
		Nakış Ağır Semai	1	0,55
		Ağır Semai	3	1,65
		Nakış Yürük Semai	2	1,10
		Yürük Semai	4	2,21
Şarkı	29	16		

Tablo 5'te metotlarda yer alan örnek eserlerin formlara göre dağılımına bakıldığında saz eseri formlarının sözlü eser formlarına oranla daha çok tercih edildiği görülmüştür. Tablo 5'te peşrev ve saz semailerinin kullanımının tüm örnek eserlerin yarısından daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sözlü eser formlarından dindışı müzik formlarının içerisinde yer alan şarkı formunun peşrev ve saz semailerinden sonra metotlarda en çok kullanılan form olduğu söylenebilir.

Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerde Saz Eseri Formlarına İlişkin Bulguların Karşılaştırılması

Araştırma kapsamında incelenen dört ney metodunda makam anlatımında yer alan örnek eserlerden saz eseri formunda olan eserler: Peşrev, Saz Semaisi, Sirto, Aranağme, Zeybek ve Son Yürük Semai olmak üzere 6 farklı form olarak tespit edilmiştir (Bkz: Tablo 5.1).

Tablo 5.1. Metotlarda Yer Alan Örnek Eserlerde Saz Eseri Formları

Metotlar	Peşrev	Saz Semaisi	Sirto	Aranağme	Zeybek	Son Yürük Semai
Sencer Derya Aşkın Sesi Ney Öğretim Kitabı	2	3	-	-	-	-
Ahmet Kaya Ney Metodu	34	14	1	5	3	4
Süleyman Ergüner Ney “Metod”	10	5	-	1	-	1
Burcu Karadağ Meşkte Ney Eğitimi	24	16	-	-	-	1

Tablo 5.1’e bakıldığında Ahmet Kaya ve Burcu Karadağ’ın ney metotlarında saz eseri formunun diğer formlara göre daha çok tercih edildiği görülmüştür. Saz eserlerinin tercih edilme oranı tüm saz eseri formundaki örnek eserler temel alındığında yüzde olarak Ahmet Kaya’nın ney metodunda %49 ve Burcu Karadağ’ın ney metodunda ise %33’tür. Sencer Derya’nın ney metodunda ise bu oran %4 olarak tespit edilmiştir.

Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerde Sözlü Eser Formlarına İlişkin Bulguların Karşılaştırılması

Metotlarda makam anlatımında yer alan örnek eserlerden sözlü eser formları iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bunlar dini müzik formları ve dindışı müzik formları olmak üzere sınıflandırılarak araştırma kapsamında incelenmiştir.

Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerde Dini Müzik Formlarına İlişkin Bulguların Karşılaştırılması

Araştırma kapsamında incelenen ney metotlarında makam anlatımında yer alan örnek eserlerde dini müzik formlarından biri olan *Tekke Müziği* formu içerisinde yer alan İlâhi ve Mevlevî Âyini formları tespit edilmiştir (Bkz: Tablo 5.2.1).

Tablo 5.2.1. Metotlarda Yer Alan Örnek Eserlerde Tekke Müziği Formları

Metotlar	Tekke Müziği Formları	
	İlâhi	Mevlevî Âyini
Sencer Derya Aşkın Sesi Ney Öğretim Kitabı	-	-
Ahmet Kaya Ney Metodu	8	3
Süleyman Erguner Ney “Metod”	1	2
Burcu Karadağ Meşkte Ney Eğitimi	1	1

Tablo 5.2.1.’e bakıldığında Sencer Derya’nın ney metodunda makam anlatımındaki örnek eserlerde bu form yapısında örnek eserlere yer verilmemişken, Ahmet Kaya, Süleyman Erguner ve Burcu Karadağ’ın ney metotlarında İlâhi ve Mevlevî Âyini formlarında örnek eserlerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerde Dindışı Müzik Formlarına İlişkin Bulguların Karşılaştırılması

Araştırma kapsamında incelenen ney metotlarında makam anlatımında yer alan örnek eserlerde dindışı müzik formunda olan eserler: Beste, Kâr-1 Natık, Nakış Ağır Semai, Ağır Semai, Nakış Yürük Semai, Yürük Semai ve Şarkı olmak üzere 7 farklı form olarak tespit edilmiştir (Bkz: Tablo 5.2.2).

Tablo 5.2.2. Makam Anlatımında Yer Alan Örnek Eserlerde Dindışı Müzik Formları

Metotlar	Beste	Kâr-1 Natık	Nakış Ağır Semai	Ağır Semai	Nakış Yürük Semai	Yürük Semai	Şarkı
Sencer Derya Aşkın Sesi Ney Öğretim Kitabı	1	-	-	2	1	-	4
Ahmet Kaya Ney Metodu	-	1	1	1	1	3	14
Süleyman Erguner Ney “Metod”	-	-	-	-	-	-	-
Burcu Karadağ Meşkte Ney Eğitimi	-	-	-	-	-	1	11

Tablo 5.2.2'ye bakıldığında Süleyman Erguner'in ney metodunda makam anlatımında yer alan örnek eserlerde dindışı müzik formlarına yer verilmemişken, Ahmet Kaya ve Burcu Karadağ'ın ney metotlarında makam anlatımındaki örnek eserlerde bu form yapısından en çok şarkı formunda eserlerin seçildiği görülmüştür.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Makam anlatımında yer alan örnek eserlerin melodik yapılarının bazen seviye gözetilerek sadeleştirildiği ve eserlerin bestelendikleri usûllerin mertebelerinin¹⁷ değiştirildiği, bazı eserlerin de farklı perde üzerine göçürülerek yani transpoze edilerek yazıldığı, Sencer Derya'nın metodunda makam anlatımlarında yer alan örnek eserlerin çoğunluğunu sözlü eserlerin oluşturduğu, Ahmet Kaya'nın, Süleyman Erguner'in ve Burcu Karadağ'ın metodunda ise makam anlatımlarında yer alan örnek eserlerin çoğunluğunu saz eserlerinin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Makam anlatımında yer alan örnek eserlerden ortak eserlerin çoğunlukla Süleyman Erguner ve Burcu Karadağ'ın ney metotlarında görüldüğü, bu ortak eserlerin genellikle tamamının her iki metotta da yer aldığı, Ahmet Kaya'nın ney metodunda ise daha çok ortak eserlerin bir bölümünün, özellikle de ses sahasının çok geniş olmadığı giriş bölümlerinin tercih edildiği, örnek eserlerden ortak eserlerin tüm örnek eserlerin %2'sini, farklı eserlerin tüm örnek eserlerin %98'ini oluşturduğu ve bu bağlamda metotlarda yer alan örnek eserlerin genel anlamda birbirinden farklı olduğu sonucuna varılmıştır.

Makam anlatımında yer alan 181 örnek eserin 89 bestecisi olduğu, bu bestecilerden 35 bestecinin 2 ve daha fazla eseri mevcutken geri kalan 54 bestecinin sadece 1 eserinin metotlarda yer aldığı, dört ney metodunda makam anlatımında yer alan örnek eserlerde en çok Dede Efendi, Tanbûr-i Cemil Bey, III Selim, Neyzen Yusuf Paşa, Neyzen Salih Dede, Neyzen Aziz Dede, Neyzen Emin Dede ve Numan Ağa'nın bestelemiş olduğu eserlerin tercih edildiği, ayrıca Neyzen Yusuf Paşa'nın incelenen dört ney metodunun dördünde de eserleri tercih edilen tek besteci olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Makam anlatımında yer alan örnek eserlerde 54 farklı makamda eser kullanıldığı, bu makamlardan rast makamının 9 eserde kullanılarak dört metodun dördünde de en çok tercih edilen makam olduğu, uşşak, sûz'nâk ve hicaz makamlarının dört metotta da kullanılan makamlar olduğu, makamlarda tercih edilen eser sayısı bakımından rast makamından sonra hicaz makamının 8 eser kullanımı ile ikinci, acemaşiran, kürdilihicazkâr, mâhur ve sûz'nâk makamlarının 7 eser kullanımı ile üçüncü sırada yer aldığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca dört ney metodundan Sencer Derya ve Burcu Karadağ'ın

¹⁷ Usûl rakamlarından alttaki her zaman birim gösterir. Usûlün zamanını gösteren üstteki rakam hiç değişmezken, usulün ağırlığına ve yürüklüğüne göre birim değişebilir. Buna usulün mertebesi denir (Özkan, 2000:562).

ney metotlarında makam anlatımında yer alan örnek eserlerin seçiminde basit makamlara göre bir sıralama yapıldığı, diğer iki ney metodunda ise bu sıralamanın perde pozisyonları gözetilerek yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Makam anlatımında yer alan örnek eserlerin saz eseri formları ve sözlü eser formları olmak üzere iki şekilde ortaya çıktığı, saz eseri formlarının sözlü eser formlarına oranla daha çok tercih edildiği, peşrev ve saz semailerinin kullanımının tüm örnek eserlerin yarısından daha fazla olduğu, sözlü eser formlarından dindışı müzik formlarının içerisinde yer alan şarkı formunun peşrev ve saz semailerinden sonra metotlarda en çok kullanılan form olduğu, Ahmet Kaya ve Burcu Karadağ'ın ney metotlarında saz eseri formunun diğer formlara göre daha çok tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Makam anlatımında yer alan örnek eserlerden sözlü eser formlarının dini müzik formları ve dindışı müzik formları olmak üzere iki şekilde ortaya çıktığı, dini müzik formlarından biri olan Tekke Müziği formu içerisinde yer alan İlâhi ve Mevlevî Âyini formlarının kullanıldığı, Sencer Derya'nın ney metodunda makam anlatımındaki örnek eserlerde bu form yapısında örnek eserlere yer verilmediği, Ahmet Kaya, Süleyman Erguner ve Burcu Karadağ'ın ney metotlarında İlâhi ve Mevlevî Âyini formlarında örnek eserlerin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Makam anlatımında yer alan örnek eserlerde dindışı müzik formunda olan eserlerin: Beste, Kâr-ı Natık, Nakış Ağır Semai, Ağır Semai, Nakış Yürük Semai, Yürük Semai ve Şarkı olmak üzere 7 farklı formda olduğu, Süleyman Erguner'in ney metodunda makam anlatımında yer alan örnek eserlerde dindışı müzik formlarına yer verilmediği, Ahmet Kaya ve Burcu Karadağ'ın ney metotlarında makam anlatımındaki örnek eserlerde bu form yapısından en çok şarkı formunda eserlerin seçildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Metotlarda çok fazla örnek eserden ziyade makamın yapısını daha iyi yansıtan ve neyin yapısına daha uygun eserler seçilebilir. Ayrıca seçilen örnek eserlerde sadece bazı bölümlerin metotlarda yer aldığı dikkate alındığında ney eğitimi için özel olarak yazılmış etüt ve alıştırmalardan daha fazla yararlanılabilir.

Makam anlatımında yer alan örnek eserlerin seçiminde ney sazına yeni başlayanlar da dikkate alınarak basitten zora doğru bir makam sırası ve eser seçimi yapılması daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Makam anlatımında yer alan örnek eserlerle ilgili bir komisyon kurularak ney sazı ile ilgili bir repertuar çalışması yapılabilir. Ayrıca bu araştırma ney metotlarında yer alan diğer başlıklar dikkate alınarak genişletilebilir.

KAYNAKÇA

AKSÜT, S. (1988). “Türk Musikisi Çalgı Eğitiminde Metod İhtiyacı”, I. Müzik Kongresi Bildiriler-Sorular-Cevaplar, Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 14/18 Haziran 1988.

BULUT, F. (2008). “Piyano Eğitiminde Geleneksel Türk Halk Müziği Kaynaklı Eserlerin Seslendirilmesine Yönelik Oluşturulan Bir “Çoklu Analiz Modeli” ve Bu Modelin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkileri”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., KILIÇ ÇAKMAK, E., AKGÜN, Ö. E., KARADENİZ, Ş. ve DEMİREL, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 11. Baskı, Pegem Akademi Yayınları: Ankara.

FELEK, A. (2012). “Türkiye’de Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Viyolonsel Eğitiminde En Çok Kullanılan Başlangıç Metotlarının Karşılaştırmalı Analizi”, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

KAYA, F. (2013). “Kemençe Sazında Usta İcracılığa Yönelik Dağar Önerileri”, *E-Journal of New World Sciences Academy-Fine Arts*, C. 8, S: 3.

ÖZÇİMEN, A. ve BURUBATUR, M. (2012). “Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Birinci Sınıf 1. ve 2. Yarıyıl Viyolonsel Eğitiminde En Çok Kullanılan Metot Etüt ve Egzersizler”, *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S: 27.

ÖZKAN, İ. H. (2000). *Türk MüsİKİSİ Nazariyatı ve Usülleri-Kudüm Velveleleri*, 6. Baskı, Ötügen Neşriyat: İstanbul.

ÖZMENTEŞ, S. (2005). “Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi”, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. 6, S: 9.

YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 5. Baskı, Seçkin Yayınevi: Ankara.